

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 31/06-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. marca 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť A. V., bytom K., zastúpenej advokátkou JUDr. D. S., K., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 1206/2000 v období po vydaní nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 200/03-26 z 12. novembra 2003 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 1206/2000 p o r u š i l základné právo A. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 1206/2000 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. A. V. **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice II **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. A. V. **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume 7 953 Sk (slovom sedemtisíc deväťstopäťdesiattri slovenských korún), ktorú je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť na účet advokátky JUDr. D. S., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 9. februára 2006 č. k. I. ÚS 31/06-13 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť A. V. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 1206/2000 (ďalej aj „napadnuté konanie“) v období po vydaní nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 200/03-26 z 12. novembra 2003.

Zo sťažnosti vyplýva, že ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 200/03-26 z 12. novembra 2003 už vyslovil porušenie označených práv sťažovateľky a okrem iného prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov v napadnutom konaní.

Podľa sťažovateľky okresný súd pod vplyvom konania pred ústavným súdom síce vydal platobný rozkaz z 3. novembra 2003, ktorý zrušil až uznesením zo 16. februára 2004, avšak ďalej konal neefektívne v období od 5. mája 2004 do 24. októbra 2005. Dňa 31. októbra 2005 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie, ktoré sťažovateľka navrhla už vo svojej žalobe doručenej okresnému súdu 28. novembra 2000.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 1206/2000 porušil v dobe od právoplatnosti nálezú ústavného súdu zo dňa 12. novembra 2003 sp. zn. III. ÚS 200/03-26 základné právo A. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené jej čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Košice II prikazuje konať vo veci sp. zn. 13 C 1206/2000 bez zbytočných prieťahov a čo najrýchlejšie.

A. V. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 90.000,- Sk, ktoré je jej povinný Okresný súd Košice II vyplatiť v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezú.

Okresný súd Košice II je povinný vyplatiť A. V. 5.302,- Sk do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezú na účet advokátky JUDr. D. S., K.“

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda JUDr. V. K. listom sp. zn. Spr. 283/06 z 22. februára 2006 a právna zástupkyňa sťažovateľky listom zo 6. marca 2006.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol, že:

„Po vydaní nálezu Ústavného súdu SR bolo opakované doručovanie vydaného platobného rozkazu zo dňa 3. 11. 2003 žalovanému cestou príslušného OO PZ v K., ktoré nedoručený platobný rozkaz vrátilo tunajšiemu súdu dňa 30. 1. 2004.

Na základe uvedenej skutočnosti bol platobný rozkaz zrušený uznesením zo dňa 16. 2. 2004, ktoré nadobudlo právoplatnosť 13. 3. 2004. (...).

Z (...) chronológie vo veci vykonaných úkonov je zrejmé, že po doručení nálezu Ústavného súdu SR súd v danej veci nie je nečinný, vykonáva úkony a vytyčuje pojednávania, smerujúce k rozhodnutiu veci.

Niekoľkomesačné obdobie nečinnosti bolo spôsobené zmenou zákonnej sudkyne, ktorá sa s prevzatými spismi mohla oboznamovať a vykonávať v nich úkony len postupne. (...)

Zároveň Vám oznamujem, že netrvám na tom, aby ústavný súd konal o veci samej na ústnom pojednávaní a súhlasím s upustením od neho.“

Právna zástupkyňa sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedla:

„Okresný súd po vydaní nálezu ústavného súdu zo dňa 12. 11. 2003 bol síce činný, avšak nie každá činnosť je efektívnou činnosťou, najmä činnosť, ktorá má ničotný efekt ako to bolo v činnosti Okresného súdu Košice II v konaní 13 C 1206/2000 po vydaní nálezu zo dňa 12. 11. 2003. Okresný súd, domnievam sa, mal využiť všetky možnosti, ktoré mu dovoľuje zákon (O. s. p.) pri doručovaní platobného rozkazu (...) a tiež nemal zbytočne preťahovať súdne konanie zrušením platobného rozkazu (...).

Ak po 9 mesiacoch bol konateľ žalovaného opäť vyzvaný na predloženie mzdových listín, tak (...) mu mala byť uložená pokuta za nesplnenie príkazu súdu. Termín pojednávania na 20. 10. 2005, určený za účelom jeho odročenia a za účelom znaleckého dokazovania, ktoré moja klientka navrhla už v žalobe bol ďalším zbytočným priedahom. (...)

Súhlasím s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.

(...) spresňujem petit návrhu nálezu takto:

Okresný súd Košice II je povinný vyplatiť A. V. trovy konania v sume 7.953,- Sk do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet advokátky JUDr. D. S., K.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 1206/2000 po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 200/03-26:

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že predmetom napadnutého konania pred okresným súdom bolo posúdenie návrhu sťažovateľky (z 26. novembra 2000) proti svojmu bývalému zamestnávateľovi C. spol. s r. o., K. (ďalej len „odporca“) na úhradu mzdových nárokov vo výške 14 159 Sk s prísl.

- 12. november 2003 - okresný súd doručoval platobný rozkaz, ktorým zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľke 14 159 Sk s prísl.;
- 28. november 2003 – okresnému súdu bola vrátená zásielka poštou ako nedoručená;
- 12. január 2004 – okresný súd požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru K. (ďalej len „obvodné oddelenie“) o doručenie zásielky určenej odporcovi;
- 12. január 2004 – sťažovateľka požiadala okresný súd o vyznačenie právoplatnosti na platobnom rozkaze;

- 30. január 2004 – okresnému súdu sa vrátila z obvodného oddelenia nedoručená zásielka určená odporcovi;
- 16. február 2004 – okresný súd uznesením zrušil platobný rozkaz z dôvodu nemožnosti doručenia;
- 17. február 2004 – okresný súd doručoval predmetné uznesenie sťažovateľke;
- 15. marec 2004 – okresný súd nariadil pojednávanie na 1. jún 2004;
- 14. apríl 2004 – okresnému súdu sa vrátila nedoručená zásielka určená odporcovi;
- 5. máj 2004 – okresný súd zmenil termín pojednávania na 25. máj 2004;
- 25. máj 2004 – pojednávanie, na ktorom bola vypočutá sťažovateľka bez prítomnosti odporcu (doručenie predvolania mal riadne a včas vykázané), bolo odročené na neurčito za účelom vyžiadania mzdových listov sťažovateľky od odporcu;
- 15. jún 2004 – okresný súd písomne vyzval odporcu na predloženie mzdových listov sťažovateľky;
- 28. jún 2004 – okresnému súdu sa vrátila nedoručená zásielka určená odporcovi;
- 9. júl 2004 – okresný súd požiadal obvodné oddelenie o doručenie zásielky odporcovi;
- 20. apríl 2005 – okresný súd urgoval odporcu, aby doručil požadované mzdové listy;
- 10. máj 2005 – okresnému súdu sa vrátila nedoručená zásielka adresovaná odporcovi;
- 19. september 2005 – okresný súd nariadil termín pojednávania na 20. október 2005;
- 22. september 2005 – okresný súd doručoval predvolanie účastníkom konania (12. októbra 2005 sa okresnému súdu vrátila nedoručená zásielka adresovaná odporcovi);
- 5. október 2005 – okresný súd opätovne doručoval predvolanie odporcovi (19. októbra 2005 sa okresnému súdu vrátila zásielka ako nedoručená);
- 20. október 2005 – uskutočnilo sa pojednávanie, na ktorom bola vypočutá sťažovateľka bez účasti odporcu a ktoré bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania;
- 31. október 2005 – okresný súd nariadil znalecké dokazovanie znalkyňou Ing. A. B.;
- 4. november 2005 – okresný súd doručoval predmetné uznesenie účastníkom konania;
- 11. november 2005 – okresný súd doručoval súdny spis znalkyni;
- 1. december 2005 – okresnému súdu sa vrátila nedoručená zásielka určená odporcovi;
- 2. február 2006 – okresnému súdu bol doručený znalecký posudok.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 1206/2000 po rozhodnutí ústavného súdu č. k. 200/03-26 z 12. novembra 2003, ktorým bolo konštatované porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, naďalej dochádza k porušovaniu základných práv.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci ústavný súd je toho názoru, že doterajšia dĺžka namietaného konania ani v období po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 200/03-26 z 12. novembra 2003 nebola závislá od zložitosti veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že na celkovej dĺžke konania nemá sťažovateľka podiel a svojím konaním neprispela k doterajšej dĺžke konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval s prihliadnutím na všetky okolnosti daného prípadu a na to, že ide o namietané obdobie v konaní okresného súdu po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 200/03-26 z 12. novembra 2003.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania je spor o mzdové nároky sťažovateľky, t. j. vec, ktorej povaha si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že

všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (pozri napr. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

Vychádzajúc zo skutočností uvádzaných v sťažnosti, jej príloh, zo súdneho spisu okresného súdu a z vyjadrení účastníkov konania ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol vo veci nečinný aj v posudzovanom období, konkrétne od 9. júla 2004 (okresný súd doručoval zásielku odporcovi prostredníctvom obvodného oddelenia) do 19. septembra 2005 (okresný súd nariadil termín pojednávania na 20. október 2005), t. j. viac ako 14 mesiacov.

Uvedené obdobie nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré neboli spôsobené zložitou vecou a ani správaním účastníkov konania, ale v dôsledku postupu okresného súdu. Obranu okresného súdu, podľa ktorého „*niekoľkomesačné obdobie nečinnosti bolo spôsobené zmenou zákonnej sudkyne*“, nebolo možné akceptovať. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Skutočnosť, že došlo k zmene zákonnej sudkyne, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému

súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 90 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky a jeho význam pre sťažovateľku, ako aj na skutočnosť, že okresnému súdu už bolo uložené nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 200/03-26 z 12. novembra 2003 konať bez zbytočných prietáhov v konaní, považuje za primerané vo výške 30 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2005 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) vo výške 5 002 Sk a dvojnásobok režijného paušálu vo výške 300 Sk, a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2006 (vyjadrenie zo 6. marca 2006) vo výške 2 730 Sk a režijný paušál vo výške 164 Sk, t. j. spolu vo výške 8 196 Sk v zmysle ustanovení z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Keďže právna zástupkyňa sťažovateľky si uplatnila náhradu trov konania vo výške 7 953 Sk, ústavný súd jej priznal náhradu trov konania v požadovanej výške tak, ako je to uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2006